

Juraj Slávik: moja pamäť – živá kniha. Moje poslanie vo Varšave 1936-1937.

Ed.: Jan Němeček ve spolupráci s Andrzejem Essenem a Janem Kuklíkem.

Bratislava, VEDA 2010, 488 s. ISBN 978-80-224-1108-0

Resumé

První díl Slávikových pamětí, zahrnující období let 1936 a 1937, se vztahuje k jeho nástupu do funkce československého vyslance v Polsku, do Varšavy přijel v únoru 1936. Slávik, jenž strávil předchozí roky ve vysokých správních a politických funkcích (župan Pohronské a poté Košické župy na Slovensku, ministr vnitra československé vlády apod.), se dostal do nové pozice: stal se diplomatem.

Československo-polské vztahy byly v meziválečném období poznamenány jak střetem o hranice v oblasti Těšínska, který vyvrcholil rozhodnutím konference dohodových velvyslanců ve Spa koncem července 1920, či na Slovensku o oblasti severní Spiše, Javoriny a Čadce, tak dalšími diplomatickými konflikty, kde nikoliv nevýznamnou roli hrálo polské obviňování Československa jako podporovatele komunistického hnutí. Situace se ještě zhoršila po nástupu tzv. sanačního režimu, kdy se posléze do čela polské zahraniční politiky dostal plk. Józef Beck.

Záhy se i Slávik, který zastával vůči Polákům velmi vstřícná a přátelská stanoviska, dostal sám do problémů, když kupříkladu jeho soukromé cesty do Moskvy v květnu 1937 bylo polskou diplomacií a tiskem propagandisticky zneužito, že se nezúčastnil polského státního svátku a dal přednost návštěvě Sovětského svazu, jak výstižně popisuje právě v tomto svazku pamětí. Polská zahraniční politika využila k rozsáhlým protičeskoslovenským útokům i aféry kolem knihy *Rusko a Malá dohoda v politice světové*, vydané československým vyslancem v Rumunsku Janem Šebou, jejímž prostřednictvím polská diplomacie zaútočila proti nejvyšším představitelům československé politiky. Slávikovy vzpomínky se však netýkají jen výlučně československo-polských vztahů, i když zejména situace na Těšínsku, jež bylo ohniskem národnostních konfliktů, rezonuje v jeho zprávách po celé toto období.

Jeho líčení detailně na podkladě politických zpráv a telegramů, které posílal v tomto období z Varšavy, popisuje složitou vnitropolitickou situaci, kde se polský vládní tábor snažil prostřednictvím organizace OZON (Obóz Zjednoczenia Narodowego) na počátku roku 1937 o reorganizaci svých sil. Opoziční síly (zejména Stronictwo Ludowe) však řadou velkých manifestací zejména na venkově dokazovaly svou velkou sílu. Sanační režim však v polovině května 1936 nástupem nového premiéra, generála Felicjana Słwoje-Składkowského posílil politiku „tvrdé ruky“.

Slávik se však zabývá i zahraničněpolitickou situací, charakterizovanou v tomto období úspěšnou snahou o získání francouzské půjčky, jež hospodářsky i politicky podpořila polský vládnoucí sanační režim. Ten se však musel potýkat s řadou komplikací, mj. i s nastupujícím nacistickým režimem ve svobodném městě Gdaňsk.

Slávikovo líčení plasticky vykresluje situaci v diplomatických kruzích v Polsku, různorodost povah diplomatických zástupců jednotlivých zemí, se kterými měl možnost mluvit ve Varšavě. Jeho vzpomínky ukazují, jak důležitou roli sehrávají v diplomacii osobnosti.